

Schets 1 – De keus van je leven

A. Doel

1. *Betekenis benoemen.* Keuzes die we maken hebben gevolgen voor ons verdere leven. Duidelijk maken dat Ruth dwars door alles heen een keus maakt voor God.
2. *Actualiteit aangeven.* Ook vandaag worden de jongeren opgeroepen een keus te maken voor God en Zijn dienst. Hoe gaat dit in het dagelijks leven?
3. *Christus centraal stellen – de persoonlijke spits.* Laten zien dat Christus het waard is om gediend en geprezen te worden en je leven aan Hem te geven. In de doop kiest de Heere voor ons. Hij is de eerste in ons leven. Als antwoord hierop vraagt de Heere een keus van ons. Geloven in Jezus als Borg en Zaligmaker. 100% genade, 100% eigen verantwoordelijkheid.

B. Achtergrondinformatie

Het Bijbelboek Ruth is samen met het boek Esther naar een vrouw vernoemd. In de Joodse traditie is het 1 van de 5 feestrollen. Ruth wordt op het Pinksterfeest gelezen.

In onze Bijbel vinden we Ruth na het Bijbelboek Richteren. Het verhaal speelt zich ook af in de tijd van de Richteren. De schrijver is onbekend. Omdat er historie beschreven wordt en de geslachtslijn tot David wordt vermeld, zal de schrijver in of na de dagen van koning David geleefd hebben.

Juist deze geslachtslijn geeft ook aan waarom het Bijbelboek Ruth zo belangrijk is. In de lijn naar de geboorte van de Heere Jezus schakelt God Ruth in. Hier mogen we al iets zien van de ruimte van Gods genade. Naast het verbondsvolk van God is er ook plaats voor heidenen. En dus ook voor ons. Ruth komt uit Moab, het Over-Jordaanse. Haar volk stamt af van Lot en zijn oudste dochter. Dit volk kende verschillende afgoden (Kamos, Baäl-Peor en Astarte). In Deuteronomium 23 lezen we dat er geen plaats was voor hen in de dienst van de Heere, tot in het 10^e geslacht.

Uiteindelijk komt Ruth terecht in Bethlehem-Juda. (Er was ook een Bethlehem in het Noorden in de stam Zebulon.) Bethlehem betekent 'broodhuis'. Het ligt in de velden van Efratha (=vruchtbaarheid). Juist daar vandaan was het gezin van Elimelech vertrokken in verband met een hongersnood. Straf in de tijd van de Richteren omdat het volk steeds de Heere vergat.

De hoofdpersonen in dit boek zijn: Elimelech (= God is Koning), Naomi (= liefelijkheid), Mara (= bitterheid), Machlon (= zwakheid?), Chiljon (= wegwijning?), Orpa (= schouder??), Ruth (= vriendin?) en Boaz (= kracht. Denk ook aan de ene pilaar bij de tempel, die zo heette).

Suggesties voor verdieping

- **Bijbel:** Ruth 1:1-19a
- **Geloofsbelijdenis:** HC vr. 5, 27, 28 en 61, NGB art. 22
- **Literatuur:**
 Statenvertaling met kanttekeningen
 drs. P. Cammeraat – Leren en Leven deel 1 – Uitgeverij Kok, Kampen
 John Piper – Onder Gods vleugels: Praktische lessen uit het boek Ruth – Uitgeverij Kok, Kampen
 Dr. J Schelhaas – Paraphrase van het boek Ruth – Uitgeverij Wever van Wijnen, Franeker
 Stock Waterink – Handboek voor de beoefening van Bijbels Onderwijs – Uitgeverij Voorhoeve, Den Haag

C. Suggesties voor de avondinvulling

Alternatieve startopdrachten

- Schrijf op een poster wat er voor het gezin van Elimelech en Naomi allemaal verandert als ze aankomen in Moab. Omgekeerd kan het ook: wat verandert er voor Ruth als ze straks aankomt in Bethlehem?
- Doe een *quiz* met de onderstaande vragen.

www.lcj.nl/verwerkingmin16

www.hhjo.nl/verwerkingmin16

Niveau 1	Niveau 2
Bijbel 1. Naar welk land vluchtte het gezin van Elimelech? 2. Met wie was Machlon getrouwd? En wie met Chiljon? 3. Waarom vindt Naomi dat Orpa en Ruth in Moab moeten blijven? 4. Welke belijdenis doet Ruth?	Bijbel 1. In welke stad woonde het gezin van Elimelech? 2. Waarom gaat Naomi weer terug naar Bethlehem? 3. Hoe vaak probeert Naomi om Orpa en Ruth terug te sturen? 4. Hoe zet Ruth haar keus kracht bij?
Keuzevragen Keuzevragen: startopdracht, vraag 1, 2, 4 Stellingen: 2 Puzzel	Keuzevragen Keuzevragen: startopdracht, vraag 1, 2, 3, opdrachten Stellingen: 1, 3

D. Antwoorden en suggesties

Startopdracht

Laat de jongeren breed denken als het gaat om gemaakte keuzes. Welke kleren trek je aan? Wat doe je op je brood? Hoe vul je het tussenuur in? Doel hiervan is om de jongeren te laten zien dat er bijna ieder moment van de dag gekozen moet worden. Wissel wat keuzes van jongeren met elkaar uit. Laat iedereen dan vervolgens de tweede vraag van de startopdracht doen. Dit kan individueel, maar ook in kleine groepjes. Probeer de jongeren bewust te laten nadenken hoe een keus tot stand komt. Hoewel niet iedere keus belangrijk is, is het wel goed om te weten hoe een bepaalde keus gemaakt wordt. Zijn het vrienden die voor hen kiezen? Kiezen ze echt zelf? Laten ze zich leiden door gewoonten, ouders of door de Bijbel?

Vraag

1. De Bijbel geeft hier geen antwoord op, maar het is goed om even stil te staan bij de vraag wat Ruth heeft aangetrokken in de dienst van God. Mogelijk merkte Ruth aan haar schoonfamilie hoe het was om God te dienen. Misschien voelde ze hun liefde tot God, terwijl ze zelf vooral angst kende. Of ze merkte hoe God voor haar schoonfamilie zorgde... Hoewel Naomi bepaald niet positief over God spreekt (Ruth 1:13, 20).
Een verschil met de afgoden is dat je hen iets geeft (een offer) om iets terug te krijgen (bijv. een goede oogst), een soort zakelijke overeenkomst. Terwijl God een persoonlijke band wil met mensen. God hoort als we bidden, een afgod niet.

Opdracht (p.5)

Op deze manier komen jongeren er achter welke redenen Elimelech en Naomi hadden om te gaan en welke redenen anderen hadden om te blijven. Probeer in de nabespreking die redenen boven tafel te krijgen. Weggaan betekende: je onttrekken aan de straf van God (hongersnood), kiezen voor een leven zonder naar de tempel te gaan, het risico nemen dat je kinderen een heidense vrouw vinden. Het was dus geen goede keuze van Elimelech.

Vragen

2. Moabieten mogen tot in het 10^e geslacht geen deel uitmaken van de gemeente van God. De Israëlieten mogen niet het goede voor hen zoeken. Dit omdat ze Bileam hadden gevraagd om het volk Israël te vervloeken. Ruth hoeft dus niet op een warm welkom te rekenen. Temeer omdat een huwelijk tussen een Israëliet en een Moabiet ook verboden was (Deut. 7:1-4)
3. a. Lees het aangegeven gedeelte nog eens met de groep of laat het in kleine groepjes nog eens lezen. Let op het woordje 'kleven' in vers 14. Lees daarbij evt. de kanttekeningen. Let ook op de manier waarop Naomi aandringt. Let tenslotte ook op de opmerkingen van Ruth. Ze heeft het zelfs al over haar sterven en begraven worden. Een keus waar goed over nagedacht is, dus!
b. Laat de jongeren zaken benoemen. Koppel terug op vraag 4a. Kan het advies van ouders, vrienden, familie bewaren voor een overhaaste beslissing? Loop je geen risico af te zien van een keus als je er te lang over nadent? Laat de jongeren er eventueel over discussiëren.

4. Te denken valt aan de belangrijkste keus: het kiezen voor de Heere. Hierbij valt ook te denken aan het doen van belijdenis. Andere belangrijke keuzes zijn het vinden van een levenspartner, een opleiding, een baan, een woonruimte, etc. Laat de jongeren duidelijk benoemen waarom zo'n keus lastig is. Wie schakelen ze daarbij in? Of kiezen ze helemaal zelf?

Opdracht (p.6)

Belangrijk om bij deze vraag voorzichtig, maar ook duidelijk om te gaan met 100% genade en 100% verantwoordelijkheid. Laat het evenwicht goed naar voren komen. Probeer samen met de jongeren de Bijbel te laten spreken en de daarop gegronde belijdenisgeschriften. (Denk aan HC vr. 5 en 61 en NGB art. 22).

Stellingen

www.lcj.nl/verwerkingmin16

www.hhjo.nl/verwerkingmin16

- Probeer de jongeren te verplaatsen in een moeilijke situatie. Daarvoor kan de situatie van Naomi gebruikt worden, maar ook een fictieve situatie. Argumenten vóór de stelling: het zoeken naar betere levensomstandigheden, jezelf in leven houden. Argumenten tegen de stelling: je weet niet waar het op uitloopt, onzekere toekomst, wat zijn de gevolgen die al van tevoren overzien kunnen worden? Neem je je verantwoordelijkheid als je vlucht? Wat vraagt God van je in moeilijke omstandigheden? Om vooral aan jezelf te denken?
- Kiezen voor het zekere en het gewone kan heel goed zijn, maar steeds is goed om je af te vragen waarom je voor bepaalde dingen kiest. Soms vraagt God ons om zekerheden op te geven. Dat leert je om alleen op Hem te vertrouwen.
- God heeft het huwelijk van Machlon en Ruth gebruikt om Ruth op te nemen in de geslachtsregister van de Heere Jezus. Toch was het niet goed wat Machlon en Chilion deden, het was tegen Gods gebod (zie Deut. 7:1-4). God vraagt van ons Zijn geboden te houden, maar wil in Zijn genade toch met ons verder gaan als we gezondigd hebben. Maar dat betekent niet dat we dan voortaan die zonde wel kunnen doen.

Puzzel

De antwoorden op de vragen zijn steeds bekende personen uit de Bijbel. Het is goed om bij elk van de personen kort stil te staan. Ieder persoon kende weer zijn eigen omstandigheden, maar toch ging het steeds om Gods leiding in hun leven.

Antwoorden: Abram – Jozef – Mozes – Kaleb – Samuël – Job – Daniël – Levi

Oplossing: Door het geloof maken ze een keus.

E. Extra voorbereiding

Zorg voor grote papieren en stiften voor de alternatieve startopdracht.

Schets 2 – Het zal mij een zorg zijn!

A. Doel

1. *Betekenis benoemen.* Gods voorzienigheid blijkt in Zijn Woord. Zijn zorg wordt zichtbaar in Zijn geboden. Zijn zorg wordt zichtbaar in het leven van mensen. God schakelt daarbij mensen in. Het grote gebod om God lief te hebben boven alles sluit ook een gebod in om de naaste lief te hebben als onszelf.
2. *Actualiteit aangeven.* De enorme groei van de PVV geeft aan hoe velen in ons land o.a. over allochtonen denken. Ook (juist?) op reformatorische scholen wordt soms heel negatief over allochtonen gesproken. Terwijl in de Bijbel de zorg voor de vreemdeling heel belangrijk is. En hoe zeker zijn alle sociale voorzieningen? Zorg voor elkaar hoeven we, zeker als kerk, niet aan de overheid over te laten.
3. *Christus centraal stellen – de persoonlijke spits.* Gods zorg voor weduwen, wezen en vreemdelingen is een teken van Gods liefde voor het kwetsbare. Gods liefde voor ons, kwetsbare zondaren, blijkt uit de gave van Zijn Zoon.

B. Achtergrondinformatie

In deze Bijbelstudie zien we hoe Ruth op de akkers van Boaz werkt. Het begint in de tijd van de gersteoogst en eindigt met de tarweoogst. Dit duurt van april tot en met augustus. We zien een drukte van belang. Maaiers, die met sikkels de halmen maaien. Mensen die de aren bij elkaar binden tot korenschoven. Armen lopen zoekend over de akker om de gevallen korenaren te verzamelen. Juist voor deze mensen worden ook de hoeken van de velden niet gemaaid.

Als het etenstijd is, komen Boaz en zijn personeel bij elkaar. Ruth mag daar ook bij zijn. Ze eten brood, dat ze in een kom met azijn dompelen. Dat was goed tegen de dorst. Ook wordt er geroosterd koren gegeten.

Ruth werkt een lange dag op de akker. Aan het eind van de dag slaat zij met een stok de gerstekorrels van de aren. Ze houdt een efa gerst over. Dat is ongeveer 20 kilo; zo'n 10 maaltijden voor een man.

Suggesties voor verdieping

- **Bijbel:** Ruth 1:19b-2; Leviticus 19:9, 23:22 en Deuteronomium 24:19 (over de rechten van vreemdelingen)
- **Geloofsbelijdenis:** HC vr. 26, 27 en 28, NGB art. 13
- **Literatuur:**
Statenvertaling met kanttekeningen
drs. P. Cammeraat – Leren en Leven deel 1 – Uitgeverij Kok, Kampen
John Piper – Onder Gods vleugels: Praktische lessen uit het boek Ruth – Uitgeverij Kok,

Kampen

Dr. J Schelhaas – Paraphrase van het boek Ruth – Uitgeverij Wever van Wijnen, Franeker
Stock Waterink – Handboek voor de beoefening van Bijbels Onderwijs
Elisabeth Elliot – Gods leiding in mijn leven – Uitgeverij Groen en Zoon, Leiden

C. Suggesties voor de avondinvulling

Alternatieve startopdrachten

Maak groepjes van 2 of 3 en vertel aan elkaar of je wel eens met iemand gepraat hebt, die uit het buitenland komt en in Nederland woont. Hoe leerde je die persoon kennen? Weet je waarom hij/zij naar Nederland is gekomen? Weet je hoe het voor hem/ haar is om hier te wonen?

Niveau 1

Bijbel

1. Hoe noemt Naomi de HEERE als ze terugkomt in Bethlehem?
2. In welke tijd kwamen Naomi en Ruth terug in Bethlehem?
3. Wist Ruth van te voren wie de eigenaar was van de akker waar ze ging rapen?
4. Wat is een lossen (vers 20)?

Keuzevragen

1, 5, 6,
Stelling 2, 3, 4, 5
Opdracht voedselbank

Niveau 2

Bijbel

1. Waarom wil Naomi niet meer bij haar naam genoemd worden?
2. Hoe voelt Naomi zich als ze terugkomt in Bethlehem?
3. Wat stelt Ruth voor om te gaan doen in de velden bij Bethlehem?
4. Wat is een 'bloedvriend'?

Keuzevragen

1, 3, 4, 5, 6,
Stelling 1, 3, 4, 5
Opdracht Om over te praten

D. Antwoorden en suggesties

Startopdracht

Probeer bij de startopdracht heel algemeen te denken. Stimuleer om ook praktische voorbeelden te bedenken. Het is aan te bevelen om de poster of het whiteboard duidelijk zichtbaar te laten staan en er bovendien aan het eind nog eens op terug te komen en eventueel aan te vullen.

Vragen

1. a. Naomi zegt dat God haar bitterheid heeft aangedaan en haar leeg (alleen) terug heeft laten komen. Ze is verbitterd. Ze geeft God de schuld van wat haar is overkomen, terwijl zij en Elimelech zelf de keuze hebben gemaakt om weg te gaan uit Bethlehem en dus weg van de plaats waar God gediend werd.
b. Deze vraag sluit direct aan op schets 1. Geef de jongeren eens de tijd om na te denken hoe ze zich zouden voelen, als hen hetzelfde overkomen was als bij Naomi. Het is goed om dat met elkaar te delen en vervolgens het laatste gedeelte van hoofdstuk 1 te lezen. Probeer met elkaar de houding van Naomi te verklaren. Ze noemt de HEERE zelfs de Almachtige!
2. -
3. a. Probeer bij deze vraag evenwichtig neer te zetten dat hulp aan armen en zieken Bijbels is, maar dat er aan de andere kant geen misbruik van gemaakt mag worden.
b. Bespreek hierbij dat de zorg voor anderen niet (alleen) een taak is van de overheid/wetten, maar zeker ook iets waarvoor de kerk en iedere christen persoonlijk verantwoordelijk is. Probeer concrete voorbeelden te vinden voor jongeren van -16.
4. Zoek met elkaar HC vraag en antwoord 27 op en laat dit door één persoon voorlezen.
a. Laat de jongeren de belangrijkste elementen van het antwoord in eigen woorden herhalen. Schrijf ze eventueel kort en bondig op een vel papier.
Gods voorzienigheid =
de almachtige kracht van God, die overal aanwezig is,
waardoor Hij alles **regeert**.
Daardoor komen:
- regen en droogte
- vruchtbaarheid en onvruchtbaarheid
- eten en drinken
- gezondheid en ziekte
- rijkdom en armoede
- en alle andere dingen
niet toevallig over ons, maar **uit Zijn Vaderlijke hand!**
b. Lees vraag en antwoord 28 en bespreek de drie bedoelingen van Gods voorzienigheid:
 1. In tegenspoed geduldig zijn
 2. In voorspoed dankbaar zijn
 3. Voor de toekomst vol vertrouwen zijn... omdat alles in Zijn hand is en niets ons van Zijn liefde scheiden kan.
Het kan soms lijken dat er dingen (in de wereld of in jouw leven) buiten Gods leiding omgaan. Alsof het allemaal uit de hand loopt. Toch is dat niet zo! De bedoeling van het geloven in Gods voorzienigheid is dat, al zie je het niet, je *vást* mag weten dat de Heere jouw leven, en alles wat er gebeurt, leidt. Denk maar eens aan Jozef. Wat zal hij gedacht hebben toen hij door zijn broers naar Egypte verkocht werd en later ook nog eens in de gevangenis gegooid? Zou de Heere er

van af weten? Maar tientallen jaren later, belijdt Jozef in het gesprek met zijn broers: Wat jullie op een verkeerde manier bedoelden, heeft God gebruikt om een heel volk in leven te houden.

Het antwoord is afhankelijk van wat jongeren meemaken in hun persoonlijk leven. Geef ruimte om op de vraag te reageren. Als jongeren het moeilijk vinden om hier gelijk een persoonlijk antwoord op te geven, kun je eerst met elkaar de vraag bespreken of één van deze drie punten moeilijker is dan de andere. Sta met de jongeren stil bij het geheim van geduld, dankbaarheid en vertrouwen: het kennen van de liefde van deze trouwe God en Vader!

c. Dit betekent niet dat je een heel makkelijk leven hebt. Maar wel dat God het zo gebruikt dat het in het licht van Zijn Koninkrijk goed is. Lees ook maar eens vers 29 uit Rom. 8. Dan zie je dat het er om gaat dat we het Beeld van Gods Zoon, Jezus Christus, gelijkvormig worden. Dat we op Hem gaan lijken.

d. Persoonlijk

Opdracht: om over te praten (p.11)

Misschien kunnen de jongeren voorbeelden geven van spontane situaties waarin er een gesprek tot stand kwam met een ongelovige. Het is goed om de jongeren er op te wijzen dat ze hun ongelovige medemens niet hoeven te overtuigen, maar dat het hun taak is om te getuigen. Het is ook goed om ronduit te erkennen dat het zien van Gods hand in alle dingen van het leven een geloofszaak is.

Vragen

5. De leiding van God wordt vaak achteraf pas begrepen of gezien. Wellicht zijn er jongeren die hierover kunnen meepraten. Het is aan te bevelen om daar tijdens deze vraag ruimte voor te geven om dat te delen. Er zullen ook jongeren zijn die daar geen ervaring mee hebben. Het is goed om te wijzen op de doop en het geplaatst worden in een christelijk gezin. Dit is al leiding van God. Hij is uit op de zaligheid van mensen, ook van jongeren. God gaat met iedereen Zijn eigen weg. Het is niet nodig dat iedereen heel bijzondere ervaringen kent als het gaat om Gods leiding in je leven. Het gaat erom dat we op Hem vertrouwen, Hem van harte liefhebben, een waar en levend geloof hebben.

6. a. Het is soms makkelijker om eerst over anderen te praten. Dat kan in vraag a. Probeer samen voorbeelden te bedenken. Ook voorbeelden uit deze tijd en voorbeelden van jongeren die iets laten zien van Gods liefde en genade.

b. Bij deze vraag gaat het om wat jongeren zélf kunnen doen. Laat ze mensen (namen) noemen in hun leven aan wie ze dit kunnen laten zien en probeer ook concreet te maken hóe dat zou kunnen. Het hoeft niet altijd met woorden, je gedrag is zeker zo belangrijk. Kijk maar naar Boaz.

Opdracht

Zoek evt. als leiding zelf uit of er een voedselbank/ kledinginzameling o.i.d. is waar je op deze wijze aan mee kunt doen. Gebruik de volgende clubavond om iets mee te nemen óf geef deze opdracht vooraf als 'huiswerk' mee.

Stellingen

www.lcj.nl/verwerkingmin16

www.hhjo.nl/verwerkingmin16

- De gastvrijheid van Boaz komen we vandaag niet meer zo tegen, vanwege het verschil tussen de oosterse cultuur en onze cultuur.
De situatie is zeker verschillend en de manier waarop je gastvrij bent misschien ook. Hoe merk je in onze cultuur gastvrijheid?
- Het is je eigen schuld als je in Nederland arm wordt.
Dit wordt vaak beweerd en soms is het ook zo. Als jongelui deze positie innemen, probeer dan ook de andere kant te laten zien. Sommige mensen hebben heel veel meegemaakt in hun leven. Ze zijn dan nog wel verantwoordelijk voor verkeerde keuzes die ze maken. Maar het is voor hen veel moeilijker om dat te doen dan voor iemand die veel sociale steun krijgt, een goede opvoeding heeft gehad e.d.
- Een christen kan best op de PVV stemmen.
Vergelijk hoe het OT spreekt over vreemdelingen maar met hoe Wilders dat doet... En hebben wij het recht onze welvaart voor onszelf te houden? Wat hebben we, dat we niet hebben gekregen?
- Ik kan niets doen als ik, op weg van huis naar school, een zwerver met een joint tegen een muur zie hangen.
Laat de jongelui bedenken wat ze wél kunnen doen.
- Zolang ik af en toe maar geld geef aan goede doelen, voldoe ik wel aan Gods gebod om voor de armen te zorgen.
Het is goed om geld te geven, maar het kan ook erg makkelijk zijn. In ieder geval is het belangrijk ook te bidden voor anderen en zo mogelijk iets concreet te doen. Mag het iets van jezelf kosten?

E. Extra voorbereiding

- Voor de startopdracht een poster met stiften of een whiteboard.
- Eventueel vraag 8 vooraf rondmailen of SMS-en.

Schets 3 – Een voorbeeldig meisje

A. Doel

1. *Betekenis benoemen.* In hoofdstuk 2 van het Bijbelboek Ruth lezen we tussen de regels door veel over het karakter van zowel Ruth als Boaz. Ook zien we wie de Heere voor hen is. We zien hoe de omgeving daarover spreekt. Zoiets valt op.
2. *Actualiteit aangeven.* In onze maatschappij draait heel veel om het uiterlijk. Jongelui kunnen onzeker zijn over zichzelf. Groepsgedrag is aantrekkelijk. Ook zien we dat in kledingkeuze e.d. de invloed van de seksuele revolutie de kerken niet voorbij gaat. Zijn jongens en meisjes zich bewust van het effect van hun uitstraling?
3. *Christus centraal stellen – de persoonlijke spits.* Ruth is een voorbeeld in karakter en geloof. God schiep de mens als beelddrager van Hem Zelf. Dat beeld is door de zonde geschonden, maar kan hersteld worden door het geloof in Jezus. In het leven van de Heere Jezus zien we het volmaakte Beeld terug. Wij worden opgeroepen hoe langer hoe meer Zijn beeld gelijkvormig te worden in de weg van geloof, bekering en heiliging.

B. Achtergrondinformatie

Te midden van het dagelijkse leven, hier het tafereel van het werken op de akker, wordt duidelijk wie we zijn als mensen. Ons karakter komt openbaar en als het goed is ook waar we voor staan.

Wanneer we lezen hoe Ruth en Boaz met elkaar omgaan, vallen ons verschillende dingen op. Respect over en weer. Vriendelijkheid. En al die andere karaktereigenschappen, die in de schets beschreven staan.

Daarnaast zien we ook duidelijk aanwijzingen over de invloed van het godsdienstige leven in de dagelijkse praktijk. We zien dit in vers 4 in de begroetingen tussen Boaz en zijn personeel. Een mooie groet, die aangeeft dat we afhankelijk zijn van Gods zegen en nabijheid.

We zien het ook in vers 12. Boaz wenst Ruth genadeloos toe op haar levenskeuze. Hij gebruikt het beeld over het toevlucht nemen tot de Heere. Het schuilen onder Zijn vleugels. Dit beeld wordt vaker gebruikt in de Bijbel. Met name door de psalmdichters (Psalm 17:8, 36:8, 57:2, 61:5, 63:8 en 91:4). God Zelf gebruikt het beeld in Exodus 19:4 en de Heere Jezus in Matthéüs 23:37 en Lukas 13:34. Het geeft iets weer van de bescherming, de zorg die we als hulpeloze zondaren in het geloof bij de Heere mogen zoeken en vinden.

Het beeld van een ouder-arend die met zijn machtige vlerken beschermend boven zijn jong vliegt op zijn eerste vlucht en onder hem duikt als hij dreigt te vallen, hem opvangt en draagt op zijn vleugels, is veelzeggend voor Wie de Heere voor ons wil zijn. Aan Hem kun je je met een gerust hart toevertrouwen, je leven aan Hem overgeven!

Suggesties voor verdieping

- **Bijbel:** Ruth 2:4-18
- **Geloofsbelijdenis:** HC vr 21, 59, 60, 61, 86, 87 en 91, NGB art. 14, 15, 22, 23 en 24, DL 3/4, art 3-6
- **Literatuur:**
 Statenvertaling met kanttekeningen
 drs. P. Cammeraat – Leren en Leven deel 1 – Uitgeverij Kok, Kampen
 John Piper – Onder Gods vleugels: Praktische lessen uit het boek Ruth – Uitgeverij Kok, Kampen
 Dr. J. Schelhaas – Paraphrase van het boek Ruth – Uitgeverij Wever van Wijnen, Franeker
 Stock Waterink – Handboek voor de beoefening van Bijbels Onderwijs – Uitgeverij Voorhoeve, Den Haag

C. Suggesties voor de avondinvulling

Alternatieve startopdrachten

Stel je voor dat je in Bethlehem woont en een vreemde vraagt jou om iets over Boaz te vertellen. Je kent hem wel, omdat je in hetzelfde dorp woont. Wat voor iemand is hij? Wat doet hij overdag? Hoe leeft hij? Hoe doet hij tegen andere mensen? Is hij gelovig en hoe merk je dat? Maak in twee- of drietallen een beschrijving van wie Boaz is en wat aan hem opvalt.

- ➔ Stimuleer de jongeren om in de Bijbel te zoeken naar informatie over Boaz. Je weet bijvoorbeeld dat hij rijk was, knechten had, met anderen in de poort zat. En aan hoe hij naar voren komt in Ruth 2 merk je veel van zijn karakter en geloof.

NB De alternatieve startopdracht kan vraag 4 vervangen.

Niveau 1	Niveau 2
Bijbel 1. Hoe begroeten Boaz en de maaiers elkaar? 2. Wat vraagt Boaz aan de knecht die de leiding heeft? 3. Wat zegt Boaz tegen Ruth? 4. Hoe reageert Ruth? 5. Wat spreekt Boaz met zijn knechten af (vers 15-16)?	Bijbel 1. Op welke manieren zorgt Boaz voor Ruth? 2. Hoe reageert Ruth op de woorden van Boaz? 3. Wat betekent het wat Boaz zegt in vers 12?
Keuzevragen 1 (a, b en d), 2, 4, 6, 7, 8	Keuzevragen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

D. Antwoorden en suggesties

Startopdracht

Laat iedereen in stilte even nadenken en een snelle tekening maken met bijv. zwarte viltstiften. Het gaat niet om mooie tekeningen, maar om de 'inhoud'. Laat de jongelui na een paar minuten hun tekening omhoog steken en bij elkaar gaan staan. Noem vervolgens kort de dingen die je ziet en maak een brug naar de schets: "In de schets gaat het ook over opvallen: Ruth viel op in Bethlehem. Vanavond zien we waardoor zij opviel".

Vragen

1. a. Laat positieve kanten (verzorgd uiterlijk, zorg voor je lichaam) en eventuele negatieve kanten (kan teveel tijd en aandacht kosten, wat voor 'taal' spreek je met je kleding/uiterlijk?) aan de orde komen. Geef geen oordeel, maar laat ze gewoon vertellen wat ze vinden. Bij de vervolgvragen komt naar voren wat de Bijbel er van zegt.
 - b. 1 Petrus 3:3-5: Welker versiersel zij, niet hetgeen uiterlijk is, *bestaande* in het vlechten des haars, en omhangen van goud, of van klederen aan te trekken; Maar de **verborgen mens des harten**, in het onverderfelijk *versiersel* van **een zachtmoedige en stille geest**, die kostelijk is voor God. Want also versierden zichzelf eertijds ook de heilige vrouwen, die op God hoopten, en waren **haar eigen mannen onderdanig**;
Spreuken 31:30: De bevalligheid is bedrog, en de schoonheid ijdelheid; *maar* een vrouw, **die de HEERE vreest**, die zal geprezen worden.
Ga na of de jongeren de woorden begrijpen die ze hebben onderstreept/omcirkeld (hier vet gedrukt). Geef zo nodig uitleg, omdat het lastige Bijbelgedeelten zijn.
 - c. Deze teksten zijn niet in de eerste plaats bedoeld om iets over het uiterlijk te zeggen, maar vooral om te benadrukken dat het gaat om de binnenkant, het vrezen van de Heere. Dat betekent niet dat het onbelangrijk is.
In de geschiedenissen in het OT valt op dat er regelmatig van iemand wordt vermeld dat hij/zij er mooi uitzag (Sara, David, Esther). De Bijbel spreekt niet per se negatief over het uiterlijk, maar deze personen worden daar niet om genoemd. Het gaat om het vrezen van God!
 - d. Zachtmoedig is mild, vriendelijk, niet het recht in eigen hand nemen, maar op God vertrouwen, niet op jezelf gericht zijn. Stil is rustig, gelijkmatig. Herkennen jongeren dit in hun leven of bij anderen (christenen)? Willen ze zo zijn? Het sluit niet direct aan bij wat in onze tijd populair is.

Opdracht

Probeer als leidinggevende een eerlijk en open gesprek op gang te brengen. Als ons (en hun) leven alleen draait om het hier en nu, er goed uitzien, populair zijn, etc. dan is er bekering nodig. Laat vanuit de Bijbel zien dat deze wereld met al haar schatten vergaat. Alleen als we een schat in de hemel hebben, is die veilig. Alleen wat uit liefde voor Jezus gedaan is, blijft eeuwig bestaan.

Vragen

2.

- Het valt op dat christenen van mijn leeftijd anders over hun ouders praten dan niet-christenen. Laat maar reacties en voorbeelden komen. Als die er niet zijn, vraag dan of het zo zou móeten zijn, dat christenen hierin opvallen. En hoe dan? Hebben christenen meer respect en gehoorzaamheid voor hun ouders?
 - Zorgen voor je ouders, dat is iets voor kinderen die zelf al volwassen zijn. In eerste instantie is dat inderdaad wat achter het vijfde gebod zit: dat je je ouders niet laat verkommeren als ze oud zijn. Maar dat wil niet zeggen dat ook jongere kinderen zorg kunnen dragen voor hun ouders in kleine dingen. Het is wel belangrijk dat er evenwicht is: kinderen kunnen ook ongezond veel zorg voor hun ouders dragen. Op de leeftijd van deze jongeren is het nog vooral zo dat de ouders verantwoordelijk zijn voor hun kind en niet andersom.
3. a. Denk aan het besteden van je gaven, bijv. in de gelijkenis van de talenten. Ook in Spreuken wordt ijver geprezen.
b. God is Zelf degene die een grens stelt aan het werk: Hij rust op de zevende dag en geeft die rust ook aan de mensen (Gen. 2: 3). Naast arbeid is er ook ruimte voor genieten (Pred. 3:13). Hard werken is niet alles: we zijn afhankelijk van Gods zegen (Psalm 127:2). Ijver is dus goed, maar er is een grens aan.
4. Boaz spreekt vrijmoedig over God. De groet die Boaz gebruikt richting zijn knechten was een gangbare begroeting in Israël. Dat hoeft nog niet meteen iets over Boaz te zeggen. Maar ook tegen Ruth spreekt Boaz over God (vers 12).
Daarnaast is hij heel zorgzaam voor haar: hij wil graag dat ze op zijn akkers blijft, hij zorgt dat ze niet lastiggevallen wordt, geeft haar eten en drinken, zorgt dat ze veel kan rapen. Hij houdt zich niet alleen aan de letter van de wet (dat Ruth mag rapen op zijn land), maar hij geeft veel meer.
Boaz is dus een man die God vreest. Dat is te merken aan hoe hij leeft, aan de liefdevolle manier van omgaan met zijn naasten (zijn werknemers en Ruth)!
5. Het geloof vraagt om te breken met de zonde, om je oude leven op te geven. Dat geeft strijd. Vraag concrete voorbeelden aan de jongeren. Als ze zelf niets weten, weten ze misschien iets uit het leven van iemand anders.
Het kan ook zijn dat ze komen met de regels van thuis (die met het geloof te maken hebben), waardoor ze bepaalde dingen op moeten geven, bijv. niet mee mogen doen met voetbalwedstrijden op zondag. Probeer dan door te vragen naar wat ze zelf van die regel vinden en of het geloof hen iets mag kosten of dat het meer iets van hun ouders is.
6. In de eerste plaats door gebed. Je mag dan heel persoonlijk je leven in Gods hand leggen en al je noden bij Hem brengen en je volledig toevertrouwen aan Hem. Je kunt ook je toevlucht tot

Hem nemen door heel concreet daar te zijn waar de Heere werkt: in de kerk, op de vereniging e.d.

7. a.

Ruth	Jezus	Jij
Zorg voor Naomi	Zorg voor Maria aan het kruis: 'Zoon, zie uw moeder'	Eigen voorbeelden
Gehoorzaam aan Naomi	Lukas 2:51	Idem
Nederig	Bijv. de voetwassing	Idem
Hard werken, ijverig	Bijv. Markus 6:31. Je ziet hier ook juist de andere kant, dat Jezus rust zoekt voor Zijn discipelen en Zichzelf	Idem
Haar oude leven verlaten	Dit was bij Jezus niet nodig	Idem
Vertrouwen op de zorg van God	Jezus vertrouwde in alles volledig op Zijn Vader	Idem

b. Door Bijbellezen en gebed leer je wat Zijn wil is. Je leert op Hem te lijken door steeds naar Hem toe te gaan en door Zijn hulp te vragen. Alleen in Zijn kracht kun je leven zoals Hij het wil.

8. Denk aan liederen als 'U bent mijn schuilplaats Heer' en 'k Stel mijn vertrouwen, op de Heer' mijn God'.

E. Extra voorbereiding

- Neem A4-tjes en zwarte viltstiften mee voor de startopdracht.
- Laat jongelui voor vraag 8 muziekinstrumenten meenemen. Laat een paar clubleden dit onderdeel voorbereiden door alvast liederen uit te zoeken.

Schets 4 – Op leven en dood

A. Doel

1. *Betekenis benoemen.* De Heere Jezus laat zien dat Hij de Almachtige is. Hij maakt een dode levend. Zo maakt Hij ook geestelijk doden levend. Dit wonder wijst heen naar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, waar geen dood meer zal zijn.
2. *Actualiteit aangeven.* Elke dag sterven er mensen. Het gaat er om dat we bereid zijn, nu, op dit moment. We kunnen immers elk moment sterven en de Heere kan elk moment terugkomen.
3. *Christus centraal stellen – de persoonlijke spits.* De Heere Jezus is vrijwillig naar de aarde gekomen om zondaren (doden) het leven te kunnen geven. Door Zijn offer is de dood overwonnen. Als we Hem persoonlijk kennen is de dood een doorgang tot het eeuwige leven.

B. Achtergrondinformatie

Opgewekt uit de dood

In de Bijbel worden acht geschiedenissen genoemd waarin een dode wordt opgewekt:

- de zoon van de weduwe te Sarfat;
- de zoon van de Sunamietische vrouw;
- de man in Elisa's graf;
- het dochttertje van Jairus;
- de jongeling te Naïn;
- Lazarus;
- Tabitha (Dorkas) en
- Eutychus.

De Heere Jezus heeft zelf drie keer een dode opgewekt. Hij spreekt met macht, als de Heer van leven en dood. Lukas is de enige die deze wonderen beschrijft. In zijn Evangelie lezen we ook de meeste genezingswonderen.

De begrafenis

De begrafenis vond in Israël meestal plaats aan het eind van de dag waarop iemand overleden was. Naar Joodse gewoonte werd een overledene met windsels omwonden en op een open baar gelegd (opgebaard). Daarna werd de dode naar de begraafplaats vervoerd. Veel mensen uit de stad gingen mee naar de begrafenis. Het werd door de Joden als een bijzondere liefdedienst gezien om zich aan te sluiten bij een rouwstoet, op weg naar de begraafplaats. Het was gebruikelijk dat er ook klaagvrouwen en fluitspelers aanwezig waren. Deze mensen kon je inhuren voor hun diensten.

Een belofte met een teken

Het wonder van de opwekking van deze jongen uit de dood heeft de Heere Jezus verricht zonder een verzoek van de moeder. Hij vroeg de moeder ook niet om geloof. De nadruk ligt op de Heere Jezus Zelf en wie Hij is. Dit wonder houdt de belofte in dat er op de nieuwe aarde, geen ellende, gebrek, nood en dood meer zal zijn. Ook wijst deze dodenopwekking heen naar de opwekking van alle doden op de laatste dag van deze wereld.

Geestelijk opgewekt

Christus heeft zelf de dood overwonnen. Nu wil Hij ons het eeuwige leven, dat Hij heeft verkregen, geven. Wij worden door Zijn opstanding opgewekt tot een nieuw leven, dat wil zeggen tot een leven in gehoorzaamheid aan God. In de hemel zet Christus Zijn werk voort. Hij wekt door de Heilige Geest, mensen die geestelijk dood zijn, tot leven. Dat is iets wat niet minder groot is dan de opwekking van een gestorven lichaam.

Suggesties voor verdieping

- **Bijbel:** Ez. 37, Luk. 7:11-17 en Ef. 2:1-5
- **Geloofsbelijdenis:** HC zondag 16 en 17, NGB artikel 37 en DL hoofdstuk 3/4 artikel 12.
- **Literatuur:**
 - Statenvertaling met kanttekeningen
 - Drs. P. Cammeraat – Leren en Leven deel 3 – Uitgeverij Kok, Kampen
 - Drs. P. Cammeraat – Belijden en leven – Uitgeverij Groen, Heerenveen
 - Drs. J. Douma – Handboek voor het evangeliserend onderwijs in de Heilige Geschiedenis (N.T.) – Uitgeverij W.D. Meinema, Delft
 - Drs. M. Henry – Verklaring van het Oude en het Nieuwe Testament deel 2 – Uitgeverij De Banier, Utrecht
 - Ds. J. J. Poort – Alleen voor botten en schedels – J.P. van den Tol, Dordrecht
 - Ds. F.J. Pop – Bijbelse woorden en hun geheim – Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer
 - Ds. C.G. Vreugdenhil – Medeburgers der heiligen – Den Hertog, Houten
 - (Online) Studiebijbel

C. Suggesties voor de avondinvulling

Om te zingen

- Psalm 98:2

- Psalm 147:2

Alternatieve startopdracht

Neem een pop mee. Stel vragen aan de pop, vertel iets tegen hem. Toon je verbazing dat er geen antwoord komt. Leg daarna de link naar deze schets: we zijn geestelijk dood. We horen dus niets en toch roept de Heere ons tot leven. Doden worden levend!

Niveau 1	Niveau 2
<p>Bijbel Luk. 7:11-17</p> <p>Vragen</p> <ol style="list-style-type: none">1. Welke 2 groepen mensen ontmoeten elkaar bij de poort van de stad Naïn?2. Waarom is de Heere 'innerlijk met ontferming bewogen'?3. Hoe maakt de Heere Jezus de jongen levend?4. Wat zeggen de mensen na dit wonder (vs.16)?	<p>Bijbel Luk. 7:11-17</p> <p>Vragen</p> <ol style="list-style-type: none">1. Waarom is het overlijden van de jongen extra verdrietig (vs.12)?2. Wat is de reactie van de Heere Jezus als Hij de begrafenisstoet ziet (vs.13)?3. Noem 2 bewijzen dat de jongen echt leeft (vs.15).4. Hoe heeft 'God Zijn volk bezocht' (vs.16)?
<p>Keuzevragen Startopdracht Vraag 1, 3, 4, 6, 8, 9 Stelling 1 Leesstukje 'Dodenopwekking' Zingen</p>	<p>Keuzevragen Startopdracht Vraag 2, 3, 5, 7, 8, 9 Stelling 2 Leesstukje 'Dodenopwekking' Zingen</p>

D. Antwoorden en suggesties

Startopdracht

Eigenlijk zou zo'n dag er niet anders moeten uitzien dan anders, want we moeten altijd 'bereid' zijn! Het gaat erom of we klaar zijn om de Heere te ontmoeten. Alleen dan kunnen we sterven.

Vragen

1. De dood is gekomen door de zonde van Adam en Eva in het Paradijs. Zie ook Gen. 2:17: 'Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven.' God gaf in Zijn genade nog uitstel van de straf. Er is nog genade mogelijk!
2. Zijn aanwezigheid en aanraking is sterker dan de dood en haar 'besmettelijke' onreinheid. Hij raakt de baar aan om de stoet te laten stilstaan en zo Zijn werk te kunnen doen.
3.
 - a. We zijn vijanden van God, we dienen Hem niet. Dat is geestelijk 'dood' zijn.
 - b. In Ef. 2 staat heel duidelijk dat we dood waren door onze misdaden en zonden. We hebben geluisterd naar de satan en gedaan wat we zelf goed vonden. Maar God heeft ons levend gemaakt, zo groot was Zijn liefde voor zondaren! Genade, helemaal Zijn werk. Dit gedeelte laat uitkomen dat er niets van ons bij is. Wij waren dood. Een dode kan zelf helemaal niets. Maar we zijn levend gemaakt. Paulus schrijft dit aan de gemeente van Efeze. Geldt dit ook van jou? Ben jij al levend gemaakt?
 - c. De Heere belooft in de Bijbel (bijv. in Ez. 37) dat Hij Zijn Geest zal geven, dan zullen we leven. We mogen vragen om de vervulling van deze belofte. Bij de doop heeft de Heere beloofd dat Hij onze God wil zijn. We mogen pleiten op Zijn eigen belofte. Hij laat geen bidder staan.
4. Hier zijn heel veel voorbeelden te noemen. Denk aan de tien plagen in Egypte, de opwekking van de zoon van de weduwe te Zarfath (1 Kon. 17:17-24), het stillen van de storm door de Heere Jezus (Mark. 4:35-41). Eigenlijk spreekt heel de Bijbel van de macht van de Heere. In Openb. 1:18b staat: 'En Ik heb de sleutels der hel en des doods'. Dit laat nog eens zien dat alles in Zijn hand is. Ook ons leven!
5. God heeft omgezien naar Zijn volk. Deze woorden wijzen op de verwachting van de Joden dat de Messias zou komen. In Ex. 4:31 worden dezelfde woorden gebruikt 'En het volk geloofde, en zij hoorden, dat de HEERE de kinderen Israëls bezocht'. In Luk. 1:68 en 78 worden deze woorden ook gebruikt door Zacharias. Het volk spreekt uit dat ze dit nu gerealiseerd zien in de komst van Christus.
6. Er moest voor de zonden betaald worden. God had gezegd dat de mens de dood zou sterven, als hij Zijn Wet zou overtreden. Alleen op die manier kon de vloek van de Wet opgeheven worden. Alleen zo kon aan Gods gerechtigheid voldaan worden. Daarom ging Christus de dood

in, Hij werd door God verlaten. Hij verliet vrijwillig de hemel om de straf voor de mensen te dragen. Hij deed dit voor zondige mensen, die daar niet eens op zaten te wachten.

De Heere Jezus is ook opgestaan. Daardoor laat Hij zien dat Hij de dood heeft overwonnen. Ook laat Hij zien dat God ons door Zijn dood kan vrijspreken van de straf. Door Zijn opstanding worden ook wij opgewekt tot een nieuw leven. Bovendien is de opstanding van Jezus een bewijs dat ook wij zullen opstaan (HC zondag 16 en 17).

7. Deze vraag wordt ook in de Catechismus gesteld, vraag en antwoord 42. Onze dood is geen betaling voor de zonden. Wij kunnen door onze dood de schuld niet verzoenen. Als we de Heere hier op aarde liefhebben, sterven we 'in de Heere'. Dan is de dood geen straf meer, maar een verlossing van de zonde en een ingaan in de eeuwige heerlijkheid. (Dit wil overigens niet zeggen dat gelovigen niet bang kunnen zijn om te sterven.)

Stellingen

www.lcj.nl/verwerkingmin16

www.hhjo.nl/verwerkingmin16

- a. Dit zegt de rijke man in Luk. 16:30 ook. De Heere Jezus vertelt de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus. De rijke man moet na zijn dood naar de hel. Daar bidt hij of Lazarus uit de doden mag opstaan, om zijn broers te waarschuwen. Dan zullen ze wel in God geloven, denkt de rijke man. De Heere Jezus zegt echter dat dit niet zo is. Ze hebben de Bijbel en dat is genoeg. Als ze het Woord van God niet geloven, zullen ze ook geen acht slaan op zo'n wonder. En dat is ook voor ons zo, we moeten het Woord geloven!
- b. Gewoonlijk vinden er geen dodenopwekkingen meer plaats. Soms hoor je het nog wel, bijvoorbeeld op het zendingsveld (zie het leesstukje). De dodenopwekkingen die nu plaatsvinden, zijn geestelijk: geestelijk dode mensen worden levend. Dat is een nog groter wonder dan de opwekking van een 'lichamelijk' dode!

Opdracht Het Koninkrijk der hemelen

8. Zie schema.

Tekst	Wat lees je hier over de nieuwe hemel en de nieuwe aarde?
Jes. 29:18	Doven zullen horen, blinden zullen zien.
Jes. 33:24	Geen inwoner zal zeggen: 'Ik ben ziek'.
Jes. 35:6	De kreupele zal opspringen als een hert, de tong van de stomme zal juichen.

2 Petr. 3:13	Daar woont gerechtigheid.
Openb. 7:16	Geen honger en dorst, geen hitte.
Openb. 20:10	De duivel wordt in de hel geworpen.
Openb. 21:4	Daar is geen verdriet en geen dood meer.
Openb. 22:5	Daar is geen nacht meer, de Heere God verlicht hen.

9. Christus is machtig om doden levend te maken. Dit wonder laat vooral Zijn macht zien. Hij regeert, over de dood en het leven.

Opdracht 'Dodenopwekking'

Ds. C.G. Vreugdenhil is zendeling geweest in Irian Yaya. Hij beschrijft in zijn boek 'Medeburgers der heiligen' het volgende (waargebeurde) verhaal.

Opmerking: Het stukje uit het boek is een ingekorte versie van het verhaal, overgenomen van:

www.digibron.nl/search/detail.jsp?sourceid=1011&uid=0000000012f0e8327ba209b32e49c69&docid=1 Laat de jongeren hierop reageren.

E. Extra voorbereiding

Voor de alternatieve startopdracht meenemen:

- Een (etalage)pop

Als dit niet lukt kan je ook iemand blinddoeken en oordoppen indoen. Hoe je ook tegen zo iemand praat, hij hoort het niet. Zie bovenstaande over rollenspel. Dit beeld is hetzelfde als bij het gebruik van een pop: hij is doof, kan het niet horen. Een stuk hout, steen of een ander 'dood' iets meenemen. Wat je ook zegt, hout of steen praat niet terug en hoort het ook niet. Ook hierbij is het beeld weer hetzelfde.

Schets 5 – Genoeg!

A. Doel

1. *Betekenis benoemen.* De Heere Jezus laat met dit wonder zien dat Hij het Brood des Levens is. Hij is niet alleen de Gever van ons dagelijks brood, maar ook van het genadebrood.
2. *Actualiteit aangeven.* Er zijn mensen die niet genoeg voedsel hebben. Niet alleen hier ver vandaan, maar ook in Nederland. Het is onze opdracht om hen ook daadwerkelijk te helpen.
3. *Christus centraal stellen – de persoonlijke spits.* Hebben wij honger en dorst naar Christus? Hij stuurt mensen die tot Hem komen niet weg, maar verzadigt hen. Hij is het Brood dat uit de hemel nedergedaald is (Joh. 6:41).

B. Achtergrondinformatie

In Bethsaïda

De Heere Jezus nam de discipelen mee naar een eenzame plaats in de buurt van de stad Bethsaïda. Bethsaïda betekent letterlijk 'vishuis'. Het lag vlak bij de plaats waar de Jordaan in het meer van Galilea uitmondt. Filippus, Andreas en Petrus woonden in Bethsaïda. In Joh. 6:3 staat dat Jezus 'neerzat'. Dit houdt in dat Hij onderwijs gaf aan Zijn discipelen.

Gevoed door de Heere Jezus

Door de wonderbare spijziging wilde Hij de discipelen een les leren. Ze moesten leren dat Hij niet zomaar een profeet was, maar de Zoon van God. Wat God in het oude verbond had gedaan door Mozes en Elisa, deed Hij nu door de Heere Jezus. Ook moesten de discipelen leren dat het onmogelijke toch mogelijk is bij de Heere. Hij wil de mensen niet alleen voeden vanuit Zijn Woord, maar ook met heerlijk brood.

Eerst ontvangen, dan uitdelen

De Heere Jezus doet het wonder, de discipelen mogen meehelpen om het uit te voeren. Zij moeten uitdelen wat ze van Jezus ontvangen. De gerstebroden waren kleine ronde, platte koeken, die niet werden opengesneden. De vis werd tussen het brood gegeten als bij een sandwich. De vijf broden en twee visjes waren het lunchpakket van één jongen. De discipelen moesten de broden en visjes eerst bij Jezus brengen, om ze daarna weer van Hem terug te ontvangen en aan het volk uit te

delen. Wij kunnen de behoeften van anderen niet vervullen als Jezus niet eerst onze handen heeft gevuld.

Van Pascha naar Pasen

Dit wonder gebeurt vlak voor het Pascha. Tijdens het Pascha eten de Joden met elkaar de paasmaaltijd. De paasmaaltijd is het hoogtepunt van de Joodse Paschaviering. Bij de maaltijd is het de gewoonte dat de vader het brood verdeelt en uitrekt aan zijn gezin.

Voordat het Pascha wordt, wil Jezus voor Zijn hoorders ook een maaltijd bereiden. Hij wil de mensen die tot Hem komen, voeden. Aansluitend aan de maaltijd spreekt Jezus Zijn toespraak uit over het Brood des Levens. Hij vertelt over de verlossing die veel verder voert dan de verlossing uit Egypte. Zo verdeelt de Heere Jezus de broden en de vissen onder de discipelen. Zoals een huisvader dat tijdens de paasmaaltijd doet. De discipelen geven de brokstukken op hun beurt aan de aanwezige mensen. De geroosterde broden worden niet met een mes gesneden, maar met de vingers gebroken.

Meer dan genoeg!

Alle twaalf discipelen hielden een mand vol met voedsel over. De manden waren gevlochten manden, die men met zich mee droeg. Ze werden gebruikt als rugzak voor soldaten en om proviand en andere benodigdheden voor een reis in mee te nemen. Toen Jezus de 4000 mensen eten gaf (Matt. 15:37), werd er een ander soort (grotere) mand gebruikt.

Ons dagelijks brood

Het wonder dat hier beschreven is, zal nu niet meer op deze manier plaatsvinden. Maar dit wonder gebeurt wel steeds weer op een andere manier: God zorgt voor Zijn volk en onderhoud hen elke dag, zowel geestelijk als lichamelijk. De Heere zal voorzien, ook als het moeilijk is. Wij letten daar vaak niet op, omdat we het 'gewoon' vinden. Toch is dit ook een wonder!

Suggesties voor verdieping

- **Bijbel:** Matt. 14:13-21, Mark. 6:30-44, Luk. 9:10-17, Joh. 6:1-15
- **Geloofsbelijdenis:** HC zondag 50
- **Literatuur:**
Statenvertaling met kanttekeningen
Drs. P. Cammeraat – Leren en Leven deel 3 – Uitgeverij Kok, Kampen
Drs. J. Douma – Handboek voor het evangeliserend onderwijs in de Heilige Geschiedenis (N.T.) – Uitgeverij W.D. Meinema, Delft

Drs. M. Henry – Verklaring van het Oude en het Nieuwe Testament deel 2 – Uitgeverij De Banier, Utrecht
(Online) Studiebijbel

C. Suggesties voor de avondinvulling

Om te zingen <ul style="list-style-type: none">• Psalm 104:14• Psalm 145:5	
Alternatieve startopdracht Bespreek met elkaar de stelling: 'Er is genoeg eten in de wereld, het is alleen oneerlijk verdeeld'.	
Niveau 1	Niveau 2
Bijbel Matt. 14:13-21 Vragen <ol style="list-style-type: none">1. Wat doen de mensen als ze de Heere Jezus in het schip zien gaan (vs. 13)?2. Wat is de reactie van de Heere op het zien van de mensen (vs. 14)?3. Met welk probleem gaan de discipelen naar de Heere Jezus toe (vs. 15)?4. Welk wonder gebeurt er (vs. 19)?	Bijbel Joh. 6:26-35 Vragen <ol style="list-style-type: none">1. Waarom zoeken de mensen de Heere Jezus weer op (vs. 26)?2. Welk hemels brood kregen de Israëlieten in de woestijn (vs. 31)?3. Waarom noemt de Heere Jezus Zichzelf het 'ware Brood van God' (vs. 32)?4. Welke belofte geeft de Heere in vs. 35?
Keuzevragen Startopdracht Vraag 1, 3, 5, 6, 8 Stelling 1 Doe er wat aan!	Keuzevragen Startopdracht Vraag 2, 3, 4, 6, 7, 8 Stelling 1, 2 Doe er wat aan!

D. Antwoorden en suggesties

Startopdracht

De eerste levensbehoeften van een mens zijn eten, drinken en kleding. Het kan echter ook zijn dat er andere dingen genoemd worden die je zelf heel belangrijk vindt en niet kunt missen. In deze schets gaat het over de Heere Jezus die niet alleen in de geestelijke nood voorziet, maar ook in alles wat we nodig hebben voor elke dag!

Vragen

- De discipelen zijn door de Heere Jezus uitgezonden en hebben in het land gepredikt. Ook hebben ze zieken gezond gemaakt en demonen uitgedreven (o.a. Mark. 6:7-13). Ze komen nu verslag doen bij de Heere Jezus. Hij neemt hen mee naar een eenzame plaats, zodat ze kunnen uitrusten.
 - Johannes de Doper is onthoofd door (een knecht van) Herodes. Zijn discipelen komen tot de Heere Jezus en vertellen dit aan Hem.
- Dit staat in Mark. 6:34 en houdt in dat het volk geen goede leiders heeft. Ze krijgen van de Schriftgeleerden geen goed geestelijk onderwijs. Met dit beeld grijpt de Heere Jezus terug op Num. 27:17, waar Mozes bij God pleit voor een opvolger. De mensen waren dringend toe aan de leiding van een herder.
 - In Johannes 10 noemt de Heere Jezus zichzelf de goede Herder. Hij is de enige, ware Leraar in tegenstelling tot allerlei bedriegers en verleiders. Hij zorgt voor Zijn gemeente en offert Zichzelf op voor het behoud van Zijn schapen. Een goede herder zorgt voor zijn kudde en beschermt hen tegen gevaren. Mensen die ingehuurd worden doen dat niet, zij voelen zich niet verantwoordelijk voor de kudde. De Heere Jezus is de Goede Herder. Hij is als goede Herder beloofd in Jes. 40:11 en Ezech. 34:23. Denk ook aan Ps. 23 en Hebr. 13:20 waar Hij 'Herder' wordt genoemd.
 - Deze mensen (schapen) hebben goede leiding nodig. Die wordt niet gegeven door de Schriftgeleerden, maar wel door de Heere Jezus. Daarom hebben ze Hem nodig.
- Laat de jongeren hier op reageren. Het werkwoord dat Markus in dit verband gebruikt, drukt een diepe emotie uit (zie ook Mark. 1:41; 8:2 en 9:22). De aanblik van de grote menigte raakt de Heere Jezus diep in Zijn innerlijk (het werkwoord is afgeleid van een woord dat 'ingewanden' betekent). Hij werd diep van binnen geraakt, omdat de mensen waren als 'schapen zonder herder'.

b. Ja, 'Hij wil niet dat enigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen' (2 Petr. 3:9). Hij heeft ons behoud op het oog. Denk ook aan het wenen van de Heere Jezus over Jeruzalem (Luk. 19:41). Dit laat ook Zijn bewogenheid met mensen zien. Hij geeft ons nog de tijd om ons te bekeren, alleen dat al is het bewijs van Zijn bewogenheid met mensen.

4. De discipelen zijn al eerder getuige geweest van wonderen, denk aan het wonder op de bruiloft te Kana. Daar loste de Heere Jezus het tekort aan wijn op door water in wijn te veranderen. Deze situatie is een bewijs: geloven ze dat de Heere Jezus ook nu, in deze nood, kan voorzien? De discipelen moeten leren onvoorwaardelijk Hem te gehoorzamen. Ze moeten leren te vertrouwen op Zijn goede zorg, en wij ook!
5. Ex. 16: het wonder van het manna in de woestijn.
1 Kon. 17:14-16: het meel dat niet opraakte en de olie die niet ontbrak.
2 Kon. 4:3-6: de olie die bleef stromen
2 Kon. 4:42-44: de spijziging van de honderd man door Elisa.

Stellingen

www.lcj.nl/verwerkingmin16

www.hhjo.nl/verwerkingmin16

- a. Zie ook H.C. zondag 50. Ook al hebben we overvloed van alles, wij hebben daar geen voordeel van als God Zijn gaven niet zegent. Daarom blijft het nodig om dit gebed te bidden. Door dit gebed moeten we dagelijks beseffen van God afhankelijk te zijn en alles wat we nodig hebben alleen van Hem te verwachten. De Heere leert ons om bij de dag te leven. We weten niet of we er morgen nog zijn.
- b. Het is een Joods tafelgebruik om na de maaltijd de restanten van het eten te verzamelen. Men deed dit vanuit de gedachte dat er van de gave waarvoor God eerst gedankt is, niets verloren mag gaan. Het is goed om je hiervan bewust te zijn en niet zomaar eten weg te gooien.

Vragen

6. a. Honger en dorst naar de gerechtigheid.
b. Honger en dorst, dat drukt een sterk verlangen uit. Een verlangen naar het volmaakt leven naar de geboden van God. Het gaat om het persoonlijk leven in de gerechtigheid, een beantwoorden aan de wil van God. Geef gelegenheid om hierop te reageren. Probeer duidelijk te krijgen hoe die 'honger en dorst' nu concreet te zien is in het leven van mensen.

c. Persoonlijke reacties

d. 'Zij zullen verzadigd worden', dat wil zeggen: zij zullen door God beloofd worden. God zal hun verlangen vervullen. Er komt een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarop gerechtigheid woont. Dan zal het volkomen zijn.

7. a. De Heere Jezus geeft hier een nieuwe betekenis aan de paasmaaltijd, Hij stelt het Heilig Avondmaal in. Hij neemt het brood. Hij dankt ervoor en breekt het in stukken. Hij geeft het aan Zijn discipelen. Het brood wees op het lichaam van de Heere Jezus.
- b. De woorden uit Luk. 22:19 lijken heel veel op de woorden uit Matt. 14:19. Het wonder van de vermenigvuldiging van het brood wijst heen naar het Avondmaal. Ook wijst zowel dit wonder als het Avondmaal heen naar het Koninkrijk der hemelen. Daar zal alles volkomen zijn. Daar mag iedereen die in Hem gelooft, bij deze Koning aan tafel zitten. Het avondmaal van de bruiloft van het Lam (Openb. 19:6-10).

Opdracht 'Ichthus'

8. a. De Heere Jezus vermenigvuldigde de broden en de *vissen*.
- b. Probeer dit concreet te maken in de situaties waarin de jongeren zich bevinden.

Opdracht 'Doe er wat aan!'

Sommige scholen zamelen regelmatig voedsel in. Dit wordt vervolgens naar de voedselbank gebracht. Denk er als vereniging over na om dit ook te gaan doen.

E. Extra voorbereiding

Van te voren:

Voor de opdracht 'Doe er wat aan': zoek informatie op over de dichtstbijzijnde voedselbank. Vraag informatie aan over een inzamelingsactie; mogelijk zijn er producten die ze liever niet hebben.